

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

**NATIONELL
PLATTFORM**
för arbete med naturolyckor

Handlingsplan 2013–2015

Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Handlingsplan 2013–2015 – Nationell plattform för arbete med naturolyckor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Kontaktpersoner:

Mette Lindahl-Olsson, 010-240 51 27, mette.lindahl-olsson@msb.se

Åke Svensson, 010-240 52 87, ake.svensson@msb.se

Janet Edwards, 010-240 51 08, janet.edwards@msb.se

Layout: Advant Produktionsbyrå AB

Publ.nr: MSB577 - juni 2013

ISBN: 978-91-7383-357-8

Innehåll

1. Bakgrund	5
1.1 Hyogo-deklarationen och Hyogo Framework for Action.....	5
1.2 Uppdrag och organisation i Sverige	5
2. Syfte och mål	8
2.1 Syfte	8
2.2 Mål.....	8
3. Avgränsningar och definitioner	9
4. Medlemmar	11
5. Nationella utgångspunkter	12
6. Om plattformens aktiviteter	15
6.1 Aktiviteter som kompletterar medlemmarnas arbete	15
6.2 Exempel på utförda aktiviteter inom plattformen	15
6.3 Finansiering av aktiviteter.....	16
6.4 Prioriterade naturhändelser	16
7. Aktivitetsförteckning	17
7.1 Aktiviteter årligen/löpande	17
7.2 Övriga aktiviteter 2013–2015	18
8. Kommunikation	21
8.2 Planering, mätning och utvärdering.....	21

1. Bakgrund

1.1 Hyogo-deklarationen och Hyogo Framework for Action

Ett omfattande FN-arbete pågår för att förebygga naturolyckor och naturkatastrofer och minimera effekterna av dem. Vid FN:s världskonferens i Kobe, Japan, 2005 samlades delegationer från 168 länder och antog en deklaration, Hyogo-deklarationen, och en tioårsplan – Hyogo Framework for Action (HFA) 2005–2015: Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters (se sidan 23).

Syftet är att göra världen säkrare mot naturolyckor genom arbete med att reducera risker för och minska konsekvenserna av naturkatastrofer. Huvudmålet är att förluster i liv, sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturolyckor påtagligt ska ha minskat år 2015.

Länderna har åtagit sig att följa Hyogodeklarationen och HFA och bland annat inrätta en nationell plattform för arbete med katastrofriskreducering, på engelska Disaster Risk Reduction, DRR. Arbetet hålls samman av ett FN-organ, International Strategy for Disaster Reduction, FN-ISDR.

Varje land avgör själv hur den nationella plattformen ska organiseras. I en del länder organiseras plattformen som samverkan mellan myndigheter i andra som ett fristående nätverk av organisationer.

HFA anger tre övergripande strategier och fem prioriterade områden för arbetet med att reducera risken för och effekterna av naturolyckor.

För att stödja samarbetet mellan europeiska länder bildades 2009 European Forum for Disaster Risk Reduction, EFDRR. Nätverket fungerar som en regional plattform med rullande ordförandeskap och årligt erfarenhetsutbyte och främjar bland annat regionala program, teknik- och metodutveckling, utbildning, träning, erfarenhetsutbyten, spridning av goda exempel, kapacitetsutveckling samt forskning för katastrofriskreducering.

Arbetet utförs med stöd av FN-ISDR som samarbetar med Council of Europe och EU-kommissionen för att öka ländernas förmåga att införliva de fem prioriteter som ingår i HFA.

I Norden finns ett motsvarande nätverk. Det nordiska nätverket träffas en gång per år för erfarenhetsutbyte.

1.2 Uppdrag och organisation i Sverige

Regeringen har i regleringsbrevet för 2013 gett följande uppdrag till MSB:

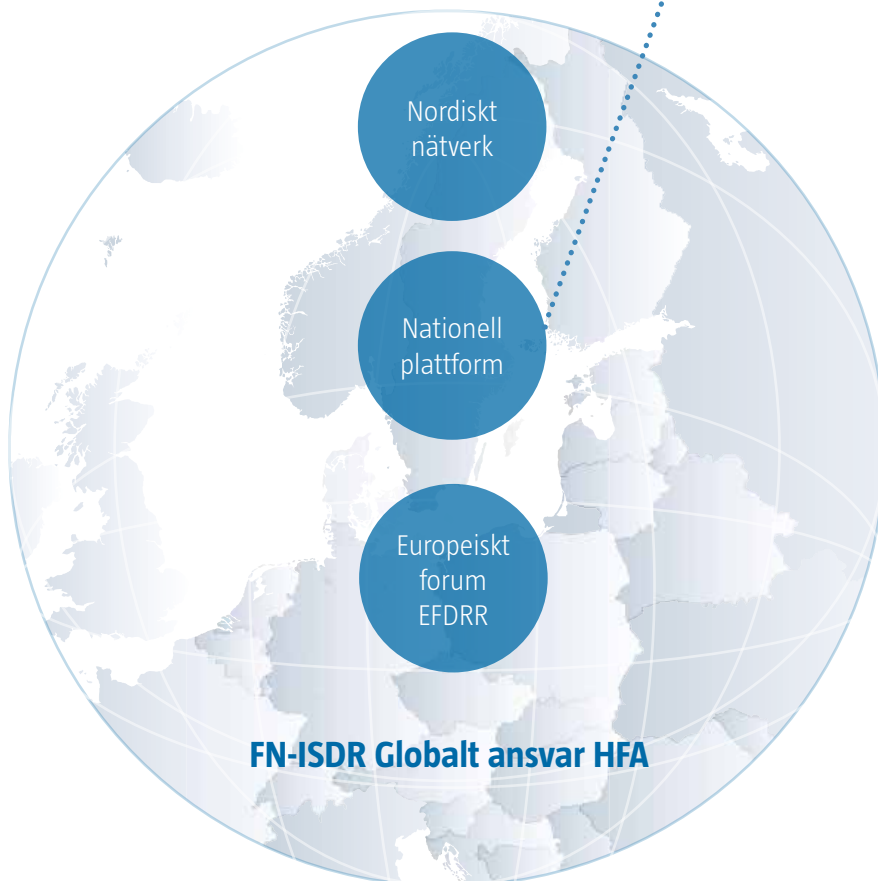
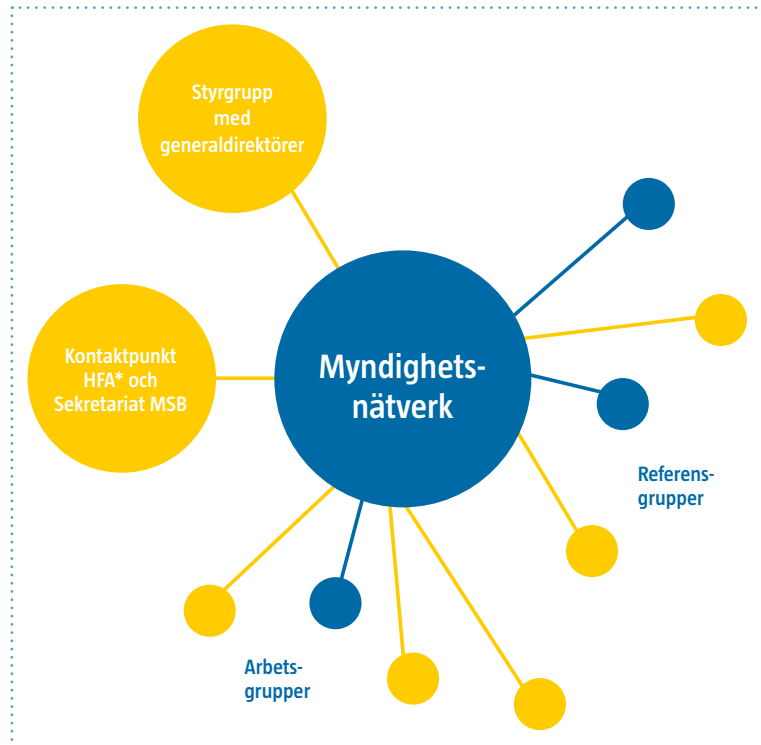
”Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vara nationell kontaktpunkt för Sveriges åtagande i Hyogodeklarationen och Hyogo Framework for Action 2005–2015. Myndigheten ska även samordna det nationella arbetet genom nationell plattform för arbete med naturolyckor.”

MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter. För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

Den nationella plattformen består av 19 myndigheter och organisationer, i fortsättningen benämnda medlemmar. Deltagande i plattformen sker frivilligt och finansieras i huvudsak av den egna organisationen. Den svenska plattformen är myndighetsbaserad och samverkan med andra aktörer i samhället sker i första hand genom referens- och arbetsgrupper. Arbetsgrupper kan tillsättas för arbete med avgränsade uppgifter eller aktiviteter. Referensgrupper kan etableras vid behov. MSB finansierar plattformens sekretariat och de kostnader som följer av kontaktpunktskapet för HFA.

Den nationella plattformens organisation består av:

- **Styrgruppen** som svarar för inriktning och övergripande styrning av arbetet. Deltagare är generaldirektörerna (eller motsvarande) från de medlemmar som ingår i plattformen. Styrgruppen sammanträder minst en gång om året.
- **Myndighetsnätverket** som genomför det löpande arbetet inom plattformen. Nätverket utgörs av en utsedd representant per medlem till vilka det också utsetts suppleanter. Nätverket träffas minst fyra gånger per år.
- **Kontaktpunkt (HFA Focal Point) och sekretariat vid MSB** som ansvarar för internationella kontakter, koordinering, kommunikation, rapportering och administration av plattformens arbete. Sekretariatet är stöd för både kontaktpunktskapet och plattformen.

*För Sveriges policyarbete enligt HFA är Utrikesdepartementet kontaktpunkt.

MSB representerar Sverige i de europeiska och nordiska nätverken för plattformar och kontaktpunkter.

2. Syfte och mål

2.1 Syfte

Det övergripande syftet för Hyogo Framework for Action och uppbyggnaden av nationella plattformar för arbete med naturolyckor är att förluster i liv, sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar orsakade av naturkatastrofer påtagligt ska ha minskat till år 2015.

- Syftet med Sveriges plattform är att förbättra samordningen av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i Sverige.

Den förbättrade samordningen genom plattformen och de åtgärder som medlemmarna vidtar ska göra Sverige mindre sårbart för naturhändelser och öka samhällets förmåga att hantera naturolyckor.

Plattformen är en arena för samverkan och stödjer genom sina aktiviteter medlemmarna och deras målgrupper på central, regional och lokal nivå med underlag i arbetet med att förebygga naturolyckor och anpassa Sverige till ett förändrat klimat.

2.2 Mål

Målet är att plattformens medlemmar och i förlängningen deras målgrupper på central, regional och lokal nivå genom plattformens arbete ska uppleva:

- ökad kännedom om andra aktörers verksamhet inom området
- bättre samordnad utveckling och spridning av kunskap, metoder och data inom området
- en effektivare användning av resurser inom området
- ökade möjligheter till samverkan nationellt och internationellt
- konkret nytta av ett starkt nationellt nätverk.

3. Avgränsningar och definitioner

I Hyogodeklarationen och HFA används begreppet Disaster Risk Reduction, DRR som samlingsbegrepp för arbetet med att reducera såväl dagens som framtida naturrelaterade hot. Här ingår också relaterade miljömässiga och tekniska hot och risker som kan ha negativa sociala, ekonomiska, kulturella eller miljömässiga effekter. Begreppet omfattar både förebyggande, riskreducerande och skadebegränsande åtgärder samt beredskap för insatser vid olyckor och katastrofer.

Naturhändelser, som skyfall, stormar, översvämningar, erosion och jordskred är naturliga fenomen som alltid förekommer. Det svenska synsättet är att en naturolycka uppstår först när en sådan händelse orsakar skador på människor, egendom, miljö eller andra ekonomiska värden. Det svenska begreppet naturolycka omfattar hela skalan från en begränsad skada till naturkatastrof.

Plattformens arbete är avgränsat till den indelning i geologiska, hydrometeorologiska och biologiska naturhändelser som användas inom FN (Källa: Living with Risk, A global review of disaster risk reduction initiatives, UN-ISDR, 2004, volume 1), se tabell nedan.

Med fet stil markeras naturhändelser som för närvarande bedöms som både aktuella för svenska förhållanden och för samverkan i den nationella plattformen. Plattformen avser också att följa utvecklingen vad avser riskerna för att Sverige drabbas av konsekvenserna av askmoln på grund av vulkanutbrott.

GEOLOGISKA	HYDROMETEOROLOGISKA	BIOLOGISKA
Jordbävning, jordskalv	Översvämning	Epidemi
Tsunami	Storm, cyklon, tornado	Smittsam djur- och växtsjukdom
Vulkanutbrott	Extrem nederbörd; regn, hagel, snö, isstorm	Insektsinvasion
Jordskred	Åskväder	Angrepp av skadeinsekter
Ras i jord och berg	Torka	
Erosion vid kust och vattendrag	Extrema temperaturer	
Lavin	Skogsbrand	
Slamström	Ökenspridning	
	Lavin	
	Slamström	

Plattformens nätverk bidrar med sin samlade kunskap och medlemmarnas respektive arbete också till Sveriges anpassning till ett förändrat klimat. Genom samverkan och samordning i plattformen arbetar medlemmarna aktivt för att kunskap, metoder och data inom risk- och sårbarhetsreducering tillgängliggörs inom klimatanpassningsarbetet.

Plattformens medlemmar deltar aktivt på olika arenor, nationellt och internationellt där frågor om risk- och sårbarhetsreducering och klimatanpassning diskuteras. Plattformen stödjer arbetet i berörda samverkansområdena i det svenska krisberedskapsystemet (Förordning 2006:942) genom att till exempelvis tillhandhålla underlag och expertkunskap. Plattformen har också ett nära samarbete med Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI och portalen klimatanpassning.se.

4. Medlemmar

Nätverket i den nationella plattformen består av 19 myndigheter och organisationer (2013). Medlemmar är:

- Boverket
- Energimyndigheten
- Jordbruksverket
- Havs- och vattenmyndigheten
- Lantmäteriet
- Livsmedelsverket
- Länsstyrelserna
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Naturvårdsverket
- Riksantikvarieämbetet
- Socialstyrelsen
- Sida
- Skogsstyrelsen
- SMHI
- Statens geotekniska institut
- Svenska Kraftnät
- Sveriges geologiska undersökning
- Sveriges Kommuner och Landsting
- Trafikverket

Medlemmarna har alla det gemensamt att de har (eller företräder aktörer med) ett mer eller mindre tydligt utpekat ansvar för frågor om risker och sårbarheter med anledning av olika naturhändelser. Myndigheternas ansvar vid en naturolycka har närmare beskrivits i rapporten *Ansvar vid naturolycka* (MSB 0179-10).

Varje medlem genomför utifrån sitt uppdrag aktiviteter som kan sorteras in i de olika prioriteterna i HFA. Medlemmarna deltar i och ansvarar för flera av de drygt 50-talet råd och samverkansnätverk som finns med anknytning till området. Flera av medlemmarna i plattformen är också representerade i ett eller flera av de samverkansområden som finns i det svenska krisberedskapssystemet.

Myndigheternas ansvar och samverkansfora kartlades i samband med bildandet av plattformen och dessa dokument har under 2012 uppdaterats för att säkerställa rätt representation i plattformen och kartlägga gränsytor mot andra samverkansorgan.

5. Nationella utgångspunkter

Sverige förväntas bli alltmer utsatt och sårbart för olika naturhändelser. Klimatförändringarnas förväntade påverkan på Sverige har behandlats ingående av *Klimat- och sårbarhetsutredningen*. Utredningen har levererat två betänkande: delbetänkande; Översvämningshot, Risker och åtgärder för Mälaren, Hjälmaren och Väneren (SOU 2006:94) och slutbetänkande; *Sverige inför klimatförändring – hot och möjligheter* (SOU 2007:60)

Utredningen utgör en viktig utgångspunkt för arbetet i plattformen och i rapporten *Klimatanpassning i Sverige – en översikt* (MSB 214 - augusti 2010) har plattformen följt upp vilka uppdrag som regeringen beslutat om efter Klimat- och sårbarhetsutredningen. En stor del av uppdragen har lagts på myndigheter som är medlemmar i plattformen.

Plattformen fortsätter genom klimatanpassningsportalen (www.klimatanpassning.se) att följa utvecklingen efter utredningen.

Regeringen gav i regeringsbrev 2008 Svenska Kraftnät uppdrag avseende dammsäkerhet och klimatförändring, som följd av de förslag som lämnades i Klimat- och sårbarhetsutredningen. Vad gäller dammsäkerheten är förändringar i höga flöden den dominerande klimatfaktorn. Uppdragen omfattade bl.a. att utveckla metoder för att beräkna flöden av betydelse för dammar i ett förändrat klimat. För att kunna beakta klimatförändring vid beräkning av dimensionerande flöden för dammar har en metodik som inkluderar klimatscenarier utvecklats och prövats. Metodiken har använts för beräkning av framtida 100-årsflöden, för hela Sverige, samt framtida dimensionerande klass I-flöden för ett tiotal utvalda dammanläggningar. Metodiken bedöms få bred tillämpning för beräkning av höga flöden och översvämningskartering med hänsyn till klimatscenarier. Arbetet har utförts i samarbete med SMHI, kraftindustrin och gruvindustrin och redovisades 2011.

Läs mer på www.svk.se/dammsakerhet.

I mars 2009 presenterade regeringen sin proposition *En sammanhållen klimat- och energipolitik* (Prop. 2008/09:162). I propositionen betonas bland annat länsstyrelsernas centrala roll som samordnare och pådrivare av klimatanpassningsarbetet. Propositionen anses av European Environment Agency, EEA, utgöra Sveriges strategi för att möta klimatförändringarna. Sedan den antogs i riksdagen har till exempel Livsmedelsverket fått ett nationellt samordningsansvar för dricksvatten och vid SMHI har ett nationellt kunskapscentrum för klimatinformation inrättats.

Läs mer på www.eea.europa.eu/themes/climate/national-adaptation-strategies.

Regeringen har, baserat på förslag från Klimat- och sårbarhetsutredningen, gett Lantmäteriet i uppdrag att ta fram en ny nationell höjdmodell.

Lantmäteriet arbetar sedan 2009 med att laserskanna landet enligt en plan där de krav som ställs – användning inom klimatanpassnings- och andra miljöändamål – särskilt beaktats. Ambitionen är att fram till 2015 framställa en rikstäckande höjdmodell, NNH.

Läs mer på Lantmäteriets webbplats www.lantmateriet.se, sök på Höjddata.

Inom ramen för nationell plattform har flera studier genomförts av kvaliteten på data i den nya modellen. I rapporten *NNH och naturolyckor* (MSB 360) redovisas resultatet av en nationell inventering av tillämpningar av NNH med fokus på naturolyckor och katastrofriskreducerande arbete.

Hösten 2010 genomförde ett antal myndigheter i plattformen en gemensam seminarierie kring översvänningsproblematik. Seminarierna dokumenterades i *Att hantera översvänningsproblematik – inspirerande exempel* (MSB 238 - april 2011).

På senare tid har MSB haft regeringens uppdrag att utreda *Konsekvenser av en översvämning av Mälaren* (Fö2010/560/SSK, MSB 406 och MSB407).

Uppdraget redovisades under våren 2012 och visade i korthet att risken för översvämning i Mälaren är idag hög då tillrinningen kan vara högre än den kapacitet som finns att tappa vatten från sjön. Fram till dess att en ökad tappningskapacitet eller att förebyggande och beredskapshöjande åtgärder av enorma omfattningar har genomförts kvarstår den höga risken.

Läs mer på www.msb.se/malaren.

MSB har också genomfört det första steget i arbetet enligt förordningen (2009:956) om översvänningsrisk och identifierat 18 områden med betydande översvänningsrisk.

Nu pågår arbetet med att utarbeta hot- och riskkartor och riskhanteringsplaner för varje område. Hot- och riskkartorna ska vara klara senast den 22 december 2013 och riskhanteringsplanerna senast den 22 december 2015. Arbetet sker i cykler och ska revideras vart sjätte år.

Läs mer på www.msb.se/oversvamningsdirektivet.

Regeringen gav i ett särskilt regleringsbrev 2008 ett uppdrag till Statens geotekniska institut (SGI) att utföra en kartering av riskerna för skred längs hela Göta älv med anledning av ett förändrat klimat med ökade flöden i älven. Utredningen har utförts under åren 2009–2011 och slutredovisades i mars 2012. Utredningen har visat att det inom Göta älvdalen finns många områden med hög skredrisk för dagens förhållanden och att riskerna kommer att öka i ett förändrat klimat. Detta är framförallt en följd av den ökade erosionen av slänter och botten som kommer att uppstå vid ökad avrinning från Väneren. Klimatförändringen innebär att omkring 25 procent av de kartlagda områdena kommer att få en högre risknivå fram till år 2100, om inga åtgärder vidtas.

Läs mer på www.swedgeo.se, under rubriken Göta älvutredningen.

Skadegörande på växande gröda och skog orsakar årligen betydande kostnader för både jord- och skogsbruk. Vid mer omfattande skador kan hela samhället påverkas. Risken för att nya skadegörare ska komma in och etablera sig i Sverige ökar med en ökad internationell handel av bl.a. växtmateriel och ett förändrat klimat. Ett förändrat klimat kan även bidra till att redan etablerade skadegörare kan orsaka mer omfattande skador. Skogsstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2012 i uppdrag att, i samverkan med Jordbruksverket och Sveriges Lantbruksuniversitet, vidareutveckla det förebyggande arbetet mot och beredskapen vid hot och skador på skog.

Sverige har som EU-land en skyldighet att skydda sitt eget territorium från introduktion och spridning av allvarliga växtskadegörare. Tallvedsnematoden (*Bursaphelenchus xylophilus*) är ett exempel på ett allvarligt biologiskt hot. Vid en introduktion av tallvedsnematoden i Sverige kräver EU att Sverige vidtar bekämpningsåtgärder för att motverka etablering. Dessa åtgärder är så omfattande och kostsamma att det kräver en samordning av flera lokala, regionala och nationella myndigheter.

Läs mer på www.skogsstyrelsen.se och www.sjv.se.

2011 gjorde Sveriges Kommuner och Landsting en enkätundersökning av kommunernas arbete med klimatanpassning. Bland slutsatserna kan nämnas att klimatförändringarna i hög utsträckning finns på dagordning i den fysiska planeringen.

Det finns en hel del underlag från statliga myndigheter och länsstyrelser att tillgå, trots detta upplever många kommuner en svårighet i att göra avvägningar och veta vad man ska rätta sig efter. Underlagen är ibland alltför översiktliga och svåra att tillämpa på lokal nivå. Många saknar nationella riktlinjer gällande VA- och dagvattenhantering, klimatanpassat byggande m.m. Det är svårt att göra kostnadsnyttoanalyser på kommunal nivå. Generellt gäller att klimatanpassning i ny bebyggelse går att hantera med stöd av PBL, medan befintliga miljöer är det svåra. Detta är också i många fall mycket dyrt att hantera lokalt. Klimatanpassning förutsätter fortsatt samverkan och dialog mellan de statliga myndigheter som berörs.

Läs mer på: www.skl.se.

I den nyligen (2012) framlagda budgetpropositionen poängterar regeringen vikten av att arbetet i plattformen fortsätter. Regeringen pekar också på sambandet mellan klimatförändringar och naturolyckor.

”Arbetet med den nationella plattformen för arbete med naturolyckor fortsätter att vara prioriterat, särskilt med hänsyn till samhällets anpassning till ett förändrat klimat och behovet av ett samlat stöd till länsstyrelser och kommuner som förväntas på grund av detta.”

De här refererade uppdragen och utredningarna utgör samlat en viktig utgångspunkt för fortsatta diskussioner om samordning och samverkan i plattformen.

6. Om plattformens aktiviteter

6.1 Aktiviteter som kompletterar medlemmarnas arbete

Sverige lever upp till Hyogo-deklarationen och HFA genom det samlade arbetet på alla nivåer och av alla organisationer i Sverige – myndigheter, kommuner och länsstyrelser, näringsliv, frivilligorganisationer och enskilda.

Inom ramen för den nationella plattformen utvecklas samordning och samverkan mellan medlemmarna i plattformen. De aktiviteter som medlemmarna kommer överrens om och som genomförs inom ramen för plattformen adderar ytterligare värden till det samlade arbetet. Diskussioner kring aktiviteter och genomförande av dem stärker och utvecklas samordning och samverkan mellan plattformens medlemmar.

I den nationella rapporteringen som görs vartannat år till FN-ISDR redovisas en samlad bild av Sveriges arbete enligt HFA. I verksamhetsberättelsen för plattformen redovisas enbart de aktiviteter som genomförts för att utveckla samordning och samverkan i plattformen samt den verksamhet som följer av MSB:s nationella kontaktskap för HFA.

6.2 Exempel på utförda aktiviteter inom plattformen

Exempel på aktiviteter som bedrivits i plattformen är de studier av nya höjddata som genomförts med Lantmäteriet som ansvarig myndighet. NNH-studierna har verifierat kvaliteten på NNH och ökat medlemmarnas kunskaper om NNH. Rapporterna från studierna har spridit kunskap till olika aktörer om användningsområden för nya höjddata (MSB360 och MSB361). I arbetet med NNH har plattformen också agerat för att långsiktigt säkra finansieringen av produktionen av NNH.

Ett annat gott exempel är arbetet med att utveckla en geoteknisk sektorsportal som via förstudie och huvudstudie i plattformens regi nu kommer att införas under 2013 genom aktivitet inom ramen för plattformen.

Inom plattformen genomförs också aktiviteter som täcker gap och kunskapsluckor i det nationella arbetet. Riksantikvarieämbetet har till exempel genomfört en första studie av klimat- och miljöförändringarnas inverkan på kulturarvet. Rapporten Ansvar vid naturolycka (MSB0179-10) som plattformen lät utarbeta under 2009 är fortfarande betydelsefull i diskussioner om ansvar på lokal, regional och central nivå.

Plattformens medlemmar kan också vid behov arrangera seminarier och möten, både som en enskild aktivitet eller som en del av en aktivitet. Hösten 2010 genomförde några av medlemmarna en gemensam seminarieserie om översvämningsproblematik. Serien genomfördes i samverkan med länsstyrelserna och lyfte fram ett antal inspirerande exempel på lokalt arbetet varvat med kunskaps- och informationsblock från myndigheterna. Serien dokumenterades i en bok – Att hantera översvämningsproblematik – inspirerande exempel (MSB238).

6.3 Finansiering av aktiviteter

Aktiviteter som normalt ligger inom en medlems ansvarsområde genomförs och finansieras av medlemmen. Sådana aktiviteter redovisas i respektive medlems verksamhetsplan och årsredovisning.

Verksamhet kan också genomföras som aktiviteter i direkt samverkan mellan medlemmarna i nätverket. Aktiviteterna kan till exempel vara utredningar, projekt eller seminarier och konferenser och rikta sig till olika målgrupper. Sådana aktiviteter finansieras gemensamt av de medlemmar som deltar i aktiviteten.

Det kan också handla om exempelvis aktiviteter för gemensamt lärande i nätverket och för att stärka nätverket som nätverk. MSB finansierar plattformens sekretariat och vissa gemensamma kostnader. Den samlade bilden av verksamheten redovisas i verksamhetsberättelsen för plattformen.

Sveriges totala åtagande inom området följs upp och redovisas till FN-ISDR vartannat år.

6.4 Prioriterade naturhändelser

Plattformens aktiviteter under 2013–2015 fokuseras mot följande naturhändelser:

- översvämningar, inklusive höga flöden och havsnivåhöjning
- skred och ras (i jord och berg) samt erosion vid kust och vattendrag
- ökande risker, till exempel biologiska hot, värmebölja, askmoln.

Urvalet av naturhändelser är baserade på en översiktlig analys av de ovan beskrivna utgångspunkterna samt behoven av samverkan. Allt arbete i plattformen ska beakta klimatförändringarna.

7. Aktivitetsförteckning

Nedan redovisas planerade aktiviteter i plattformen, löpande och/eller årligen återkommande för åren 2013–2015. Aktivitetsplanering uppdateras årligen.

För att tydliggöra kopplingen mellan plattformens aktiviteter och ramverket HFA anges för varje aktivitet vilket HFA-område som aktiviteten kopplar till (se även avsnitt 1.1).

HFA-områdena är:

1. säkerställa att arbetet med att reducera risker för naturkatastrofer är nationellt och lokalt prioriterat
2. identifiera, värdera och övervaka risker och utöka system tidig varning
3. använda kunskap, innovationer och utbildning för att förbättra säkerhet och uthållighet på alla nivåer
4. reducera underliggande riskfaktorer
5. stärka beredskapen för insatser och återuppbyggnad på alla nivåer.

7.1 Aktiviteter årligen/löpande

1. Genomföra möten i myndighetsnätverket

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla

Genomförs: Löpande minst fyra möten per år, varav ett möte i två dagar med fältbesök.

HFA-område: 1

2. Genomföra styrgruppsmötet

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla

Genomförs: Årligen

HFA-område: 1

3. Verka för ett utökat internationellt utbyte inom ramen för HFA för nätverkets myndigheter och organisationer

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Behovsstyrd medverkan

Genomförs: Löpande

HFA-område: 1

4. Delta i samverkan inom ramen för EFDRR och dess årliga möten

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Bestäms senare

Genomförs: Löpande + Årligen

HFA-område: 1

5. Övrig internationell samverkan inom ramen för MSB åtagande kring HFA

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Bestäms senare

Genomförs: Löpande

HFA-område: 1

6. Öka antalet deltagande kommuner i kampanjen Making Cities Resilient

Ansvarig organisation: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: SKL, SMHI, Boverket, Riksantikvarieämbetet

HFA-område: 1

7.2 Övriga aktiviteter 2013–2015

7. Delta i Post HFA 2015-processen

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla

Genomförs: 2013–2015

HFA-område: 1

8. Utveckla kommunikationsstrategi och plan för plattformen

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla

Genomförs: 2013

HFA-område: 1

9. Delta i Global Platform

Ansvarig myndighet: UD/MSB

Genomförs: 2013

Medverkande myndigheter och organisationer: Den svenska delegationen samordnas av UD

HFA-prioritet: 1

10. Genomföra en gemensam studieresa för plattformen

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla

Genomförs: 2014

HFA-prioritet: 1

11. Planera och genomföra "Forum" i samverkan med bland andra CNDS vid Uppsala Universitet

Ansvarig myndighet: MSB

Medverkande myndigheter och organisationer: Alla i plattformen samt CNDS, CCS med flera centrumbildningar i forskarvärlden. I arbetsgruppen ingår MSB, Trafikverket, CNDS, FHS

Genomförs: 2013

HFA-område: 1

12. Studier av effekter av havsnivåhöjningar med användning av NNH

Ansvarig myndighet: Lantmäteriet

Medverkande myndigheter och organisationer: MSB, SGI, SGU, Trafikverket, SKL, SMHI, Riksantikvarieämbetet.

Genomförs: 2013 (under förutsättning att ansökan till MSB:s anslag 2:4 för 2013 beviljas)

HFA-område: 2 och 4

13. Implementering – Utvecklad riskanalys med hjälp av NNH och andra databaser

Ansvarig myndighet: Lantmäteriet och Trafikverket

Medverkande myndigheter och organisationer: SGI, SGU, SKL, Skogsstyrelsen

Genomförs: 2013 (under förutsättning att ansökningar till MSB:s anslag 2:4 för 2013 beviljas)

HFA-område: 2 och 4

14. Geoteknisk sektorsportal – implementering

Ansvarig myndighet: Lantmäteriet, Trafikverket

Medverkande myndigheter och organisationer: SGI, SGU, Trafikverket, SKL

Genomförs: 2013 (under förutsättning av ansökan till MBS:s anslag 2:4 beviljas)

HFA-område: 2 och 4

15. Förstudie av behovet av LIDAR-mätningar

Ansvarig myndighet: SGU

Medverkande myndigheter och organisationer: Bestäms senare

Genomförs: 2013

HFA-område: 2 och 4

16. Naturanpassade erosionsskydd – förstudie

Ansvarig myndighet: SGI

Medverkande myndigheter och organisationer: Havs och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket, Trafikverket

Genomförs: 2013

HFA-område: 4

17. Utveckling av krisplaner för lokala kontrollmyndigheter

Ansvarig myndighet: Livsmedelsverket

Medverkande myndigheter och organisationer: MSB, Socialstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, länsstyrelse- och kommunrepresentanter

Genomförs: 2013 (år 3 av 3 med finansering av 2:4-medel)

HFA-område: 5

18. Extern kännedomsmätning Sveriges plattform för arbete med naturolyckor

Ansvarig myndighet: MSB

Genomförs: 2014

HFA-område: 1

19. Enkätutvärdering internt i plattformens nätverk

Ansvarig myndighet: MSB

Genomförs: 2015

HFA-område: 1

20. Uppföljning av klimatanpassningsuppdrag

Ansvarig myndighet: SMHI

Genomförs: 2013

Medverkande myndigheter: Alla

HFA-område: 1

8. Kommunikation

Plattformens kommunikationsarbete ska utvecklas och förankras i nätverket i en gemensam aktivitet under 2013. Nedan redovisas en sammanfattning av några av utgångspunkterna för detta arbete.

Kommunikationen ska stödja verksamheten så att målen för plattformen nås.

En förbättrad samverkan mellan plattformens medlemmar ska i förlängningen komma regionala och lokala aktörer tillgodo. Det gäller att skapa insikter på lokal och regional nivå om samband, risker och konsekvenser av naturhändelser.

Inom plattformen finns en hög ambition att kunna bidra till förbättrad samordning av arbetet med att förebygga och mildra effekterna av naturolyckor i Sverige. En väl fungerande intern kommunikation i plattformen är en förutsättning för en framgångsrik extern kommunikation och måluppfyllelse för plattformen.

Samtidigt som arbetet är prioriterat från regeringen finns ett antal utmaningar i plattformens verksamhet. Dessa behöver hanteras med bland annat hjälp av planerad och strukturerad kommunikation. Exempel på interna utmaningar är att flera medlemmar upplever svårigheter att skapa stöd och engagemang för plattformens i den egna organisationen (Källa: Enkät 2010). Några medlemmar har också stora svårigheter att prioritera deltagande i nätverkets möten.

En extern utmaning för plattformen och dess medlemmar är det behov av samordning, samlat stöd och dialog som uttryckts av kommuner och länsstyrelser i flera sammanhang. Den externa kommunikationen både från plattformen och från plattformens medlemmar ska bidra till att staten lever upp till dessa förväntningar.

Kommunikationsarbetet består av två delar, i en intern och en extern del. Den interna handlar i huvudsak om plattformens "inre liv". Den externa kommunikationen kan delas in i två delar, dels kommunikation om plattformen dels kommunikation av resultaten från plattformens aktiviteter.

Plattformen använder många olika kanaler för kommunikation med målgrupperna. Internt är den gemensamma projektplatsen en central kanal, understödd av e-post och telefon. Externt är det webbplatsen www.msb.se/nationellplattform och www.msb.se/nationalplattform som är huvudsaklig bärare av budskap. Exempel på andra kanaler är rapporter och seminarier samt deltagande i nationella och internationella konferenser och möten.

8.2 Planering, mätning och utvärdering

I kommunikationsplaneringen ska kommunikationsmål definieras per målgrupp och kanaler och aktiviteter formuleras. Några exempel på kommunikationsmål per målgrupp återges nedan. Detaljerad kommunikationsplanering genomförs separat. Varje aktivitet i plattformen ska kommunikationsplaneras

Kommunikationsarbetet ska mätas i nätverket och styrgruppen, jämför den undersökning som gjordes år 2010. Kännedomsundersökning bör göras i målgrupperna där ett urval undersöks kvalitativt.

För varje aktivitet som genomförs inom ramen för plattformen ska kommunikationsaktiviteter definieras. Varje aktivitetsbeskrivning bör innehålla information om hur kommunikationen för aktiviteten ska följas upp.

SAMMANFATTNING av Hyogo-ramen för åtgärder 2005-2015: Uppbyggnad av nationers och samhällens resiliens vid katastrofer (Hyogo-ramen)

Internationell strategi för katastrofriskreducering

Förväntat resultat, strategiska mål och prioriterade områden för arbetet 2005-2015

Förväntat resultat

Betydande minskning av förluster i samband med katastrofer, räknat i liv och i sociala, ekonomiska och miljömässiga tillgångar i samhällen och länder

Strategiska mål

Integrera katastrofriskreducerande strategier och planer för hållbar utveckling

Utveckla och stärka institutioner, mekanismer och kapacitet för att stärka resiliensen mot katastrofer

Systematiskt integrera riskreducerande strategier vid implementering av program för katastrofberedskap, räddning och återhämtning

Prioriterade områden för arbetet

1. Säkerställa att katastrofriskreducerande arbete prioriteras nationellt och lokalt samt har en stark institutionell grund för implementering

- Institutionella mekanismer för katastrofriskreducerande arbete (nationella plattformar), tilldelade ansvarsområden
- Katastrofriskreducerande arbete är en del av utvecklingsstrategier och planer, både för enskilda sektorer och flera sektorer
- Lagsättning till stöd för katastrofriskreducerande arbete
- Decentralisering av ansvar och resurser
- Bedömning av mänskliga resurser och mänsklig kapacitet
- Framtja politiskt åtagande
- Delaktighet från samhällets sida.

2. Identifiera, bedöma och kartlägga risker för katastrofer och förbättra systemen för tidig varning

- Riskbedömningar och kartor, kombinationer av olika risker: utarbetade och informationsstödning
- Indikatorer för katastrofriskreducering och sårbarhet
- Förlust av data och statistik
- Tidig varning: inriktat på människor, informationssystem, offentlig politik
- Vetenskaplig och teknologisk utveckling, datainsamling, rymdbaserad jordobservation, klimatmodellering och klimatprognoser, tidig varning
- Regionala och nya risker.

3. Använda kunskap, innovation och utbildning för att skapa en kultur som främjar säkerhet och resiliens på alla nivåer

- Informationsdelning och samarbete
- Nätverk över vetenskapsgrenar och regioner, dialog
- Användning av standardterminologi för katastrofriskreducerande arbete
- Katastrofriskreducerande arbete infogas i skolornas läroplaner, formell och informell utbildning
- Utbildning inom katastrofriskreducerande arbete: på närsamhällsnivå, lokala myndigheter, specifika sektorer, lika tillgång
- Forskningskapacitet: kombinationer av olika risker, socioekonomisk, tillämpning och medvetenhet bland allmänheten

4. Reducera bakomliggande riskfaktorer

- Hållbara ekosystem och miljöstyrning
- Strategier för katastrofriskreducering integreras med klimatanpassningen
- Trygghet livsmedelsförsörjning för resiliens
- Katastrofriskreducerande arbete integreras i hälsosektorn och säkra sjukhus
- Skydd av kritiska offentliga inrättningar
- Återhämtningsplaner och sociala skyddsnet
- Sårbarhetsreducering med alternativ för diversifierad inkomst
- Mekanismer för finansiell riskdelning
- Offentlig-privat partnerskap
- Markanvändningsplanering och byggregler
- Landsbygdsprogram och katastrofriskreducerande arbete.

5. Stärka katastrofberedskapen för att uppnå effektiva insatser på alla nivåer

- Katastrofhanteringskapacitet: strategi, teknisk och institutionell kapacitet
- Dialog, samordning och informationsutbyte mellan ansvariga för katastrofhanteringen och utvecklingssektorerna
- Regionala strategier för katastrofinsatser med fokus på riskreducering
- Granska och öva på beredskapsplaner
- Katastroffonder
- Frivilligarbete och delaktighet.

Övergripande frågor

Strategier för kombinationer av olika faror

Genusperspektiv och kulturell mångfald

Deltagande från samhället och frivilliga krafter

Kapacitetsuppbyggnad och tekniköverföring

Bidra till att uppnå de internationellt överenskomna utvecklingsmålen (inklusive millennieutvecklingsmålen)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

651 81 Karlstad Tel 0771-240 240

Publ. nr MSB577 - juni 2013 ISBN 978-91-7383-357-8

www.msb.se/nationellplattform